
IncluCAMPUS

Informačný materiál o projekte pre podporu
sociálnej inklúzie a budovania podporných sietí

(november 2022 – apríl 2024)

eduRoma - Roma Education Project

1. vydanie

Čo je incluCAMPUS	3
<i>Ciele projektu IncluCAMPUS</i>	<i>3</i>
Aktivity projektu IncluCAMPUS	4
<i>Tréningy, workshopy, semináre</i>	<i>5</i>
<i>Potipredsudková kampaň</i>	<i>9</i>
<i>IncluNETWORK</i>	<i>12</i>
Dopad aktivít projektu pri znižovaní predsudkov a stereotypov	13

Čo je incluCAMPUS

Ide o rozvojový projekt, ktorý v roku 2022 spustilo občianske združenie eduRoma v spolupráci s Prešovskou univerzitou v Prešove – s Ústavom rómskych štúdií, organizáciou ETP Slovensko, občianskym združením Dadoro a Komunitným centrom v obci Výborná. Hlavným cieľom projektu je vytváranie priestoru (virtuálneho, fyzického) a každodenných príležitostí pre aktívne učenie sa a podporu vzniku nových myšlienok, ideí a aktivít, ktorých výsledkom je sociálna inklúzia a aktívna občianska participácia ľudí pochádzajúcich z vylúčených rómskych komunít. Všetky aktivity realizované v rámci projektu IncluCAMPUS, ktorého prijímateľom je občianske združenie eduRoma, sú financované z nórskeho fondu a štátneho rozpočtu SR.

Ciele projektu IncluCAMPUS

- Vytváranie materiálno-technickej podpory príležitostí pre neformálne a celoživotné vzdelávanie ľudí z vylúčených komunít
- Seminárov, tréningov, workshopov a prednášok pre ľudí z vylúčených rómskych komunít ako aj pre tých, ktorí im poskytujú odborné intervencie
- Tvorby interaktívnej siete študentov a mladých ľudí z rómskych komunít a väčšinového prostredia
- Tvorby poradenskej siete expertov pre učenie sa a sociálnu inklúziu (*pedagógovia, tréneri, zástupcovia pomáhajúcich profesií, mimovládne organizácie a pod.*)
- Jedným z hlavných výstupov projektu IncluCAMPUS je vybudovať konzorcium, sieť – *IncluNETWORK* – expertov pre presadzovanie sociálnej inklúzie zraniteľných skupín obyvateľstva na Slovensku

Aktivity projektu IncluCAMPUS

Vzdelávacie aktivity, tréningy, semináre a workshopy, ktoré sme počas projektu realizovali boli zamerané na prácu s mladými dospelými z vylúčených komúní a na prácu s pedagógmi a zástupcami pomáhajúcich profesií v prešovskom a kežmarskom regióne. Počas projektu sme realizovali aj prácu s verejnou mienkou, ktorá bola zameraná na redukciu predsudkov a stereotypov voči Rómom a iným menšinám na Slovensku. Odborné intervencie boli zamerané na získanie základných vedomostí a zručností, ktoré aktívne podporujú plnohodnotnú inklúziu ľudí z marginalizovaných rómskych komúní a ostatných zraniteľných skupín obyvateľstva. Aktivity boli realizované organizáciami eduRoma, ETP Slovensko a Dadoro pod odbornou záštitou Ústavu rómskych štúdií Prešovskej univerzity v Prešove.

Tréningy, workshopy, semináre

Občianske združenie eduRoma: 90 tréningov, workshopov a seminárov

Mária Ema Michalová – občianske združenie eduRoma, supervízorka a lektorka

„Projekt IncluCampus mi priniesol nové pracovné skúsenosti ako s mladými ľuďmi z vylúčených komunit, lepší vhľad do ich každodenných životov a problémov, s ktorými čelia ako pedagógmi, ktorí vzdelávajú deti z vylúčených komunit a ich múdrosť a pozitívne príklady z praxe. V rámci IncluCampu vnímam ako pozitívum výmenu skúseností a informácií ako medzi pedagógmi, tak lektormi či mladými ľuďmi. Veríme,

že si mladí aj pedagógovia, niečo z vzdelávaní, ktoré sme pre nich chystali zobrali a využijú v ďalšej praxi“.

Stanislav Cina – sieťový manažér projektu a lektor

“Bol som súčasťou iniciatívy IncluCampusu zameranej na sociálnu inklúziu a podporu ľudí z vylúčených komúnít. Aj z pohľadu lektora mi moja účasť poskytla cenné skúsenosti a nové pohľady na túto problematiku. Aplikoval som programy zamerané na osvetu a vzdelávanie o rôznorodosti, inklúzii a rovnosti, ktoré pomáhajú ľuďom porozumieť rôznym skúsenostiam a perspektívam. Podieľal som sa na interaktívnych workshopoch, ktoré umožnili účastníkom aktívne diskutovať o svojich predsudkoch a stereotypoch, identifikovať ich príčiny a hľadať spôsoby, ako ich prekonať. Všetky aktivity boli veľmi motivujúce pri budovaní povedomia, posilňovaní empatie a podporovaní pozitívnych zmien v myslení a správaní účastníkov. Dôležité je, aby sa ľudia angažovali v projekte

nechali inšpirovať a pokračovali vo svojom úsilí o inkluzívnejšiu spoločnosť. Myslím si, že ak sa zachováva táto energia a odhodlanie, môžete dosiahnuť skutočne pozitívne a trvalé zmeny.”

ETP Slovensko: 26 tréningov, workshopov a seminárov a 10 integračných aktivít pre mladých ľudí z vylúčených lokalít a majoritného obyvateľstva

Dávid Korčkovský – ETP Slovensko, partner projektu a lektor

“Na projekte InluCAMPUS som mal možnosť pracovať, ako lektor v dvoch lokalitách a to v Starej Ľubovni v mestskej časti Podsadek a v okrese Kežmarok. Projekt zo sebou priniesol aj možnosti na spoluprácu so školami a pedagógmi. V rámci takej jednej spolupráce sa nám podarilo nahráť pesničku o vzájomnej rovnosti na ktorej sa podieľali Rómovia aj nerómovia, asi najsilnejší moment pre mňa počas pôsobenia na projekte, pretože vzťahy ktoré sa tu vybudovali pretrvávajú až do dnes. Pesničku, ktorú sme nahráli s názvom Spolu sme silnejší sa v súčasnosti využíva na všetkých podujatiach, ktoré organizujú spolu Rómovia aj nerómovia v meste Stará Ľubovňa.”

Občianske združenie DADORO: 108 tréningov

Dominik Pompa – občianske združenie Dadoro, partner projektu a lektor

„Vďaka projektu IncluCampus som sa mohol seberealizovať v oblasti, v ktorej mám bohaté skúsenosti. Téma vzdelávania ma obohatila natoľko, že teraz mám potrebu tieto skúsenosti odovzdať ďalej. Vnímam, že mladí ľudia, s ktorými sme sa pravidelne stretávali potrebujú podporu, potrebujú vzory, potrebujú počuť o veciach, o ktorých sa v škole bežne nedozvedia, potrebujú byť súčasťou skupiny v ktorej sa navzájom obohacujú, motivujú. Je veľmi dôležité byť nablízku ľuďom, ktorí to potrebujú, o to potrebnejšie je neformálne pracovať s mladými zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktoré im neponúka dostatočné podnety na to aby chceli v živote dosiahnuť viac. Vnímal som ako málo stačí týmto mladým. Stačí, že ste s nimi, že vedia, čo ste v živote dokázali, čo bežne robíte, kde pracujete, a takto zrazu aj oni začnú rozmýšľať o svojej budúcnosti, o tom, že asi by školu mali dokončiť, že aj oni chcú zarábať a chcú byť v živote úspešní. Naše druhá časť tréningov bola zameraná na pedagógov a pomáhajúce profesie. Tu sa nám stretávali ľudia, ktorí túžia nasávať niečo nové, ktorí dlhodobo pracujú s ľuďmi z marginalizovaných komunít, no častokrát nevnímajú aký dosah na ich správanie má chudoba, sociálne vylúčenie. Veľakrát im naše tréningy otvárali oči, že je

dôležité vnímať jednotlivca ako jedinečnú bytosť, ktorá má svoj príbeh. Pedagógom sme sa snažili prezentovať naše skúsenosti z implementácii inkluzívnych opatrení. Verím, že týmto projektom to nekončí.“

Komunitné centrum v obci Výborná: 26 tréningov

Potipredsudková kampaň

V mesiacoch február a marec, 2024 sme v spolupráci s našimi 12 partnermi a zástupcami mimovládnych organizácií, spustili celoslovenskú kampaň na podporu rómskych žiakov a vzdelávania bez predsudkov s názvom „Konajme, aby si mohli začať plniť sny.“ Cieľom kampane bolo:

a) motivovať štátne inštitúcie a zriaďovateľov škôl, aby reagovali na výzvy a prijali opatrenia uvedené v kampani a súčasne b) šíriť osvetu pre širokú verejnosť o pretrvávajúcich problémoch vo vzdelávaní rómskych žiakov, ktoré im bránia nadobudnúť kvalitné vzdelanie, potrebné pre ich plnohodnotnú sociálnu inklúziu.

Informačná kampaň na sociálnych sieťach mala rovnako podnetiť kompetentných prijať opatrenia vo vzdelávaní tak, aby učitelia, žiaci a mladí ľudia získali potrebné vedomosti o menšinách žijúcich na Slovensku, ktoré sú potrebné pre redukciu vzájomných predsudkov a stereotypov.

Konajme, aby si mohli začať plniť sny
 Konajme na podporu romských žiakov v realizácii ich predstáv

Študentská mládež nemôže čakať na zjednotenie štátnych vzdelávacích ustanovení

Študentská mládež, učiteľ a rodičia vytrhali študenta romského pôvodu z vzdelávacej inštitúcie a poslali ho na štúdium v zahraničí. Študent sa rozhodol pre štúdium v zahraničí a na štúdium v zahraničí. Študent sa rozhodol pre štúdium v zahraničí a na štúdium v zahraničí. Študent sa rozhodol pre štúdium v zahraničí a na štúdium v zahraničí.

ALEXANDER MÁTKA
 Študent romského pôvodu, študent vzdelávacieho programu študentskej mládeže v zahraničí

Konajme, aby si mohli začať plniť sny
 Konajme na podporu žiakov romského pôvodu v realizácii ich predstáv

Študentská mládež nemôže čakať na zjednotenie štátnych vzdelávacích ustanovení

Študentská mládež, učiteľ a rodičia vytrhali študenta romského pôvodu z vzdelávacej inštitúcie a poslali ho na štúdium v zahraničí. Študent sa rozhodol pre štúdium v zahraničí a na štúdium v zahraničí. Študent sa rozhodol pre štúdium v zahraničí a na štúdium v zahraničí.

DÁVID SLIEDKA
 Študent romského pôvodu, študent vzdelávacieho programu študentskej mládeže v zahraničí

Konajme, aby si mohli začať plniť sny
 Konajme na podporu romských žiakov v realizácii ich predstáv

Podpora romských žiakov v realizácii ich predstáv

Podpora romských žiakov v realizácii ich predstáv. Podpora romských žiakov v realizácii ich predstáv. Podpora romských žiakov v realizácii ich predstáv.

DOREK PERNY
 Študent romského pôvodu, študent vzdelávacieho programu študentskej mládeže v zahraničí

Vlado Rafael – riaditeľ občianskeho združenia eduRoma, hlavný manažér projektu

"Projekt IncluCAMPUS priniesol so sebou obrovskú škálu rozvojových tréningov a aktivít pre ľudí z vylúčených komunit, ale aj pre pedagógov a sociálnych pracovníkov. Mal som možnosť sa na projekte podieľať ako hlavný manažér, vďaka čomu som spoznal množstvo nových zaujímavých ľudí, ktorým sociálna inklúzia ľudí z vylúčených komunit nie je ľahostajná. Pevne verím, že aj keď projekt skončí, aktivity a nadobudnuté spolupráce budú naďalej pokračovať."

Podpora 10 video-podcastov, diskusií a online magazínu Romano fórum:

Pre prácu s verejnou mienkou a redukcii predsudkov voči menšinám sme aktívne využívali aj tvorbu podcastov, verejných diskusií a tiež publicistické aktivity nášho menšinového online magazínu.

IncluNETWORK

Jedným z hlavných výstupov projektu IncluCAMPUS je sieť **IncluNETWORK**. Jedná sa o neformálnu a otvorenú platformu expertov presadzujúcich sociálnu inklúziu ľudí z vylúčených komúní v politikách samospráv a štátu. Sieť tvoria experti z oblasti humanitných vied, pedagógovia zo škôl, pracovníci s mládežou, zástupcovia pomáhajúcich profesií, ale aj zástupcovia univerzít a mimovládnych organizácií. Prvú spoluprácu IncluNETWORKU sme premietli do celoslovenskej protipredsudkovej kampane na podporu rómskych žiakov a vzdelávania bez predsudkov, ktorá prebiehala na sociálnych sieťach s názvom „Konajme, aby si mohli začať plniť sny“.

Dopad aktivít projektu pri znižovaní predsudkov a stereotypov

V rámci projektu Inculcampus sme v intervenovaných lokalitách realizovali prieskum, ktorý bol zameraný na zistenie akceptácie väčšinového obyvateľstva vo vzťahu k Rómom. Prieskum bol realizovaný v lokalitách v obci Výborná, v obci Podsadek a v obci Ihľany, kde naši partneri realizovali svoje vzdelávacie aktivity pre zvyšovanie šancí na plnohodnotnú sociálnu inklúziu. Vstupná fáza zisťovanie v intervenovaných obciach bola robená v mesiaci marec-apríl 2023, výstupná fáza bola robená v mesiaci február-marec 2024. Ako metódu prieskumu sme využili oficiálne údaje o celkovom počte obyvateľstva v danej obci. Využili sme, že partneri projektu majú počas svojho viacročného pôsobenia vo svojich lokalitách vytvorenú sieť klientov. Z toho sme na základe dopytovania v teréne a telefonického prieskumu u príslušných autorít v danej obci, uviedli kvalifikovaný odhad ľudí z MRK v príslušnej obci.

V obci Podsadek sme vo výstupnom zisťovaní zaznamenali hodnotu 28,35 %, čo je nárast oproti vstupnému prieskumu o 3,64 %. V obci Výborná sme pri výstupnom zisťovaní zaznamenali hodnotu 43 %, čo je nárast o 6 %. Pri obci Ihľany sme na výstupnom meraní dosiahli hodnotu 35,12 %, čo je nárast o 5,78 %. Celkovo sme v daných lokalitách v prieskume dosiahli nárast hodnoty oproti vstupnému zisťovaniu o viac ako 5 %. K danému nárastu podielu väčšinového obyvateľstva akceptujúceho Rómov v daných lokalitách prispeli práve aktivity realizované v rámci projektu IncluCAMPUS.

Alexander Mušinka – Ústav rómskych štúdií Prešovskej univerzity , partner projektu

“Projekt IncluCAMPUS by som hodnotil z niekoľkých rovín. Pre mňa osobne to bol projekt, ktorý som mal možnosť sledovať od jeho úplných začiatkov, keď sa iba rodila idea až do jeho finálnych aktivít. Bol to pre mňa jeden z prvých projektov pri ktorom som bol dlhodobo (primárne ako pozorovateľ), ktorý vymysleli, napísali, obhájili, mnohokrát upravovali (hlavne po často nepochopiteľných požiadavkách úradníkov na rôznych úrovniach), a realizovali takmer výhradne samotní Rómovia (-ky).

A boli to Rómovia (-ky), z mladšej generácie. Pre mňa bolo sledovanie ich práce, rozmýšľanie, diskutovanie a pod. veľmi zaujímavé, silno obohacujúce, inšpiratívne, a neskutočne potešujúce.

Zároveň hodnotím tento projekt aj z roviny jeho dopadu pre účastníkov jednotlivých aktivít. Nemal som možnosť sledovať názory a vyjadrenia všetkých, ale na študentoch nášho učiteľského študijného programu rómsky jazyk, literatúra a reálie, ktorý realizujeme na Prešovskej univerzite, ktorí sa jednotlivých aktivít zúčastnili dopad bol viditeľný okamžite. P

o stretnutiach a školeniach medzi sebou stále debatujú a rozmýšľajú o veciach, o ktorých sa tam dozvedeli. Som presvedčený, že pre nich (a to je to najhlavnejšie) to malo a bude mať obrovský inšpiračný prínos. Je veľmi príjemné sledovať mladých Rómov (-ky) ako medzi sebou debatujú o témach ku ktorým sa ako Rómovia (-ky) musia sami vyjadriť, lebo nikto iný to za nich urobiť nemôže, nesmie a nedokáže. Mám na mysli témy ako napr. rómska identita, prístup u každodennej marginalizácii (hlavne zo strany okolitej majority), témy z oblasti rómskeho národnostného školstva, predsudkov a pod. Prečo je to príjemné? Lebo mi to pripomína moje študentské časy, keď sme so spolužiakmi na vysokej škole diskutovali o dôležitých témach, pričom tieto diskusie sa veľmi často ukázali ako zásadné pre náš ďalší život a vnímanie okolitej reality. Projekt IncluCAMPUS bol tým, ktorý poskytol Rómom takéto diskusné a vzdelávacie priestory/ možnosti, v ktorých si účastníci ujasňujú svoje názory, inšpirujú sa, vzdelávajú sa a pod., pričom sa to deje vo veľmi kultivovanej, bezpečnej a hlavnej inšpirujúcej podobe. “

IncluCAMPUS

Informačný materiál o projekte pre podporu sociálnej inklúzie a budovania podporných sietí

november 2022 – apríl 2024

Aktivity sú realizované v rámci projektu IncluCAMPUS, ktorého prijímateľom je občianske združenie eduRoma a ktorý je financovaný z nórskeho štátneho rozpočtu SR.

Spoločným úsilím k zelenej, konkurencieschopnej a inkluzívnej Európe.

www.norwaygrants.sk/ldi